

AMERIKA, AMERICA

over emigranten naar de Verenigde Staten van Amerika
een serie artikelen door **Willem Keeris**

Deel XXIII, Theodorus van Berkel

Verreweg de meeste emigranten, zeker in de 19de eeuw, kwamen niet terug naar Nederland, ook al viel het leven soms tegen. De belangrijkste reden hiervoor was dat het hun aan financiële middelen ontbrak. Een enkeling keerde wel terug, met name na de eeuwwisseling. De persoon waar ik het deze keer over wil hebben, kwam ook terug, maar niet vrijwillig, hij werd het land uitgezet!

Het gaat over Theodorus van Berkel die in 1906 in Uden werd geboren. Zijn vader kwam uit Veghel en was geboren als een buitenechtelijk kind dat erkend werd bij het huwelijk van zijn moeder. De ouders van Dorus woonden eerst korte tijd in België en kwamen, toen ze terug in Uden waren, meerdere malen met justitie in aanraking, onder andere voor smokkel en geweldpleging.

Op 15 maart 1920 emigreerde het gezin vanaf het *Kreppeneind* in Uden met 6 kinderen, waaronder 3 zoons, naar Amerika; men reisde aan boord van de 'Lapland', die op 21 april vertrok uit Antwerpen en op 1 mei 1920 aankwam in New York. Ze vestigden zich in Saint Louis, Missouri

waar nog een dochter geboren werd, die echter op 3-jarige leeftijd overleed. Alle drie de zoons kwamen in Amerika met justitie in aanraking. Van de ouders zijn geen criminele activiteiten meer bekend. Zoon Leonardus pleegde in 1931 in St. Louis een inbraak en werd tot twee jaar cel veroordeeld. In 1940 zat hij in Louisiana in de gevangenis en ging daarna naar Little Chute, waar zijn ouders toen woonden. Hij trouwde in 1943 in Saint Louis en overleed aldaar in 1993.

Theodorus kwam in Saint Louis in zeven jaar tijd, vier keer met justitie in aanraking. Eind december 1923 werd hij gearresteerd omdat hij verdacht werd van een beroving; hij werd echter vrijgelaten wegens gebrek aan bewijs.

Al in januari 1924 werd hij opnieuw opgepakt vanwege verdenking van diefstal; met drie anderen ontsnapte hij uit voorlopige hechtenis maar alleen Theodore lukte het om uit handen van de politie te blijven.

In juli 1925 werd hij aangehouden wegens verdenking van verkrachting maar toch weer vrijgelaten.

Man Held at Green Bay on Charges Involving Girls

Green Bay, July 16.—(P)—Theodore Van Berkel, 25, former inmate of the state reformatory here held on a serious charge involving an 18 year old girl, is believed by Milwaukee police to have been the one named by three Milwaukee girls on similar charges during the last week. Milwaukee authorities have asked he be held for questioning.

In december 1926 werd hij verdacht van beroving maar kreeg hij dertig dagen detentie wegens landloperij.

Begin 1927 ging hij naar Chicago, Illinois. Hij trouwde, 21 jaar oud, op 16 juli 1927 in het aan Chicago grenzende Lake County, Indiana met de 17-jarige Anna Thomas Rogers die geboren was in Tsjecho-Slowakije. In maart 1928 werd in Chicago hun zoontje Theodore Van Berkel geboren.

In december 1927 pleegde hij in één nacht, samen met zijn broer Louis en een derde persoon, drie inbraken in Fond du Lac, Wisconsin. Ze maakten onder andere een auto buit. Twee dagen later werd hun auto gespot door de politie in Chicago en na een achtervolging werd de bestuurder, Louis van Berkel, gearresteerd. Hij bekende de diefstal gepleegd te hebben samen met zijn broer Theodore, die daarna ook in de kraag gegrepen werd. Tijdens zijn hechtenis werd zijn kind geboren.

Pas in juni 1928 werden de broers uitgeleverd aan de sheriff in Fond du Lac, waar ze werden berecht.

Louis kreeg twee jaar celstraf, maar heeft die niet helemaal uitgezeten; in 1930 werkte hij alweer op een varkensboerderij nabij Madison. Hij ging daarna terug naar St. Louis waar hij huwde en in 1984 overleed.

Theodorus kreeg in Fond du Lac één jaar celstraf, maar zonder aftrek van voorarrest. Na zijn vrijlating in juli 1929 verhuisde hij met zijn vrouw en kind naar Green Bay waar ze kamers huurden op 1345 *Crooks Street* aan de oostkant van de stad. In het voorjaar van 1930 verhuisde het hele gezin naar Cudahy, ten zuiden van Milwaukee, aan het *Lake Michigan*, circa 180 km. van Green Bay.

Op 3 juli 1930 werd even buiten Green Bay de 18-jarige Florence Stein verkracht en achtergelaten terwijl ze vastgebonden was aan een boom. Via het kenteken van de auto (C-261522) kwam de politie uit bij Theodore van Berkel in Cudahy, die op 12 juli werd gearresteerd. Hij ontkende elke betrokkenheid maar werd ingesloten in de *Brown County Jail* in Green Bay. Door de politie in Milwaukee werd hij ook verdacht van de aanranding van drie jonge meisjes aldaar, eentje pas 9 jaar oud.

Op 29 juli ontsnapte hij door de tralies van zijn cel door te zagen. Drie dagen later werd hij ontdekt, iets ten noorden van Greenleaf, zo'n 20 km. zuidelijk van Green Bay, en opnieuw ingesloten. De sheriff garandeerde dat hij niet opnieuw zou kunnen ontsnappen. Dorus bleek geholpen te zijn door een bekende die daarvoor beboet werd. Joseph Hockers was een van degenen die hem ontdekt had en kreeg hiervoor 25 dollar beloning. Maar op 18 augustus ontsnapte hij opnieuw, nu met een medegevangene, maar op dezelfde manier. Er ontstond een grote klopjacht door meer dan 100 vrijwilligers, waarbij de

**ESCAPES FROM
JAIL HERE BY
SAWING BARS**

Theodore Van Berkel
Makes Escape Tuesday
Afternoon.

sheriff in een vliegtuigje over het gebied vloog. Van Berkel werd de volgende dag weer gevonden ten zuiden van Wrightstown en ingesloten. Toen pas ontdekte men ook de twee ijzerzaagjes die kunstig verborgen zaten in zijn schoenen.

Rudolph Peterson, town of Wrightstown, and Joseph Hockers, town of De Pere, will receive \$25 each for their part in the recapture of Theodore Van Berkel, who broke out of the county jail Tuesday afternoon. Sheriff William Nickolai announced this morning.

Van Berkel's parents arrived yesterday afternoon from St. Louis, Mo., to attend his trial, which was to have opened this morning. When informed of the escape, they nearly collapsed.

Op de dag van zijn ontsnapping waren zijn ouders aangekomen vanuit St. Louis, om de rechtszaak bij te wonen. Zijn vader stelde voor om *his boy* met hem terug nemen naar *the old country*; hij verklaarde de paspoorten al klaar te hebben.

In een groot gedeelte van Wisconsin werd er door de plaatselijke kranten aandacht geschonken aan de zaak Van Berkel, zijn ontsnappingen en de op handen zijnde rechtszaak.

Deze rechtszaak was op 20 augustus 1930 in Green Bay. In de jury zaten onder andere A. Zegers, L. Berken en J.W. Bartels. Dorus verklaarde onschuldig te zijn. Volgens de *Green Bay Press-Gazette* was de rechtszaal gevuld met circa 400 toeschouwers, die als sardientjes op elkaar gepakt waren en waarbij het aantal dames verre het aantal heren overtrof. De jury had de volgende dag slechts 30 minuten nodig om hem schuldig te bevinden. Hij werd door de rechter veroordeeld tot 15 jaar celstraf in de gevangenis van Waupun, en werd drie uur na het vonnis aldaar afgeleverd. Zijn vrouw liet zich kort daarna van hem scheiden en zijn zoon nam later een andere achternaam aan.

Theodorus werd ingeschreven als gevangene nummer 19100 en was tijdens zijn 9-jarig verblijf geen modelgevangene; hij pleegde in totaal 21 'vergrijpen'.

Tijdens zijn gevangenschap diende hij bij de gouverneur van Wisconsin vijf keer een gratieverzoek in (in februari 1933, in november 1933, in mei 1935, in september 1937 en in begin 1939), die allemaal afgewezen werden. In juni 1939 werd hij overgedragen aan de immigratiedienst in Chicago en als ongewenst vreemdeling uitgezonden naar Nederland.

Aldaar vestigde hij zich in 1940 in Tilburg. Daarna ging het pas echt helemaal fout. Hij pleegde in totaal drie moorden op jonge kinderen (Ria Pagie, 10 jaar; Annie Remken, 13 jaar en Hansje Hermans, 11 jaar), en werd daarvoor twee keer tot 15 jaar gevangenisstraf veroordeeld.

Dat verhaal valt buiten deze opzet maar is te lezen in het boek 'Plaats delict: Nederland' van de Rotterdamse oud-hoofdcommissaris Jan Blaauw.

Meer weten?

J. A. Blaauw, Plaats delict: Nederland (De Fontein bv, Baarn, 2002) ISBN 90 261 1795 7

NB: De ouders van Dorus overleden in St. Louis, de moeder in 1950 en de vader in 1956. Theodorus zelf overleed in 1982.